

Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023

Aluehallitus 26.03.2024 § 93
822/02.02.01.04/2024

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 185 9985, maksuliikepäällikkö Jaana Äijö, p. 040 185 9981

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialueen tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta säädetään Hyvinvointialuelain 117 § – 119 §. Hyvinvointialueen tilikausi on kalenterivuosi. Aluehallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluevaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen allekirjoittavat aluehallituksen jäsenet sekä hyvinvointialuejohtaja.

Hyvinvointialueen tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksessä on noudatettu Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston tilinpäätöksen ohjeistuksia.

Esitys vuoden 2023 tilinpäätökseksi ja toimintakertomukseksi on liitteenä 1.

Tilinpäätös

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2023 tulos on 113,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Merkittävä alijäämä kertoo hyvinvointialueiden vaikeasta lähtötilanteesta: vuoden 2023 rahoitus ei vastannut hyvinvointialueille siirtyneiden toimintojen todellisia kustannuksia. Rahoituslainsäädäntö ei toiminut poikkeuksellisessa talouden tilanteessa siten, kuin sen oli tarkoitus toimia.

Aluevaltuusto hyväksyi muutokset vuoden 2023 talousarvioon kokouksissaan 9.5.2023 ja 14.11.2023.

Hyvinvointialueen toimintatulot olivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä 200,2 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 17,1 miljoonaa euroa (+9,3 %) talousarviota suurempana. Tulolajeittain tarkasteltuna toimintatulot muodostuvat myyntituotoista 56,4 miljoonaa euroa (-1,7 %), maksutuotoista 84,2 miljoonaa euroa (+7,8 %), tuista ja avustuksista 44,9 miljoonaa euroa (+21,6 %) ja muista toimintatuotoista 14,7 miljoonaa euroa (+37,1 %).

Tilivuoden 2023 toimintakulut olivat 1 426,0 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 38,1 miljoonaa euroa (+2,7 %) talousarviota suurempana. Toimintakuluista oli henkilöstökuluja 631,4 miljoonaa euroa (+1,6 %), josta lomapalkkakajaksotusten ja työaikasaldojen muutos lisäsi henkilöstömenoja 8,8 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot olivat 586,9 miljoonaa euroa (+7,6 %). Aine-, tarvike- ja tavarahankintoihin käytettiin 100,1 miljoonaa euroa

(+2,6 %). Avustuksiin käytettiin 21,2 miljoonaa euroa (-43,7 %) ja muihin toimintakuluihin 86,5 miljoonaa euroa (+1,3 %).

Vuonna 2023 hyvinvointialueelle kertyi korkotuottoja 3,0 miljoonaa euroa. Muita rahoitustuottoja kertyi 1,6 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot koostuivat suurimmalta osin osinkotuotoista (1,5 miljoonaa euroa) ja viivästyskoroista sekä -maksuista (0,1 miljoonaa euroa).

Korkokulut ja muut rahoituskulut olivat tilivuonna 2023 yhteensä 12,1 miljoonaa euroa ja ne ylittyivät talousarviosta 1,3 miljoonaa euroa (+11,0 %).

Hyvinvointialueen vuosikate oli -74,4 miljoonaa euroa ja se heikkeni talousarviosta 18,9 miljoonaa euroa (+34,1 %).

Tilikauden tulos oli -113,5 miljoonaa euroa ja se heikkeni talousarvioon suhteutettuna 19,0 miljoonaa euroa (+20,1 %).

Vuonna 2023 investointimenoja toteutui yhteensä 4,8 miljoonaa euroa ja investointituloja 8,5 miljoonaa euroa.

Aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen on kuvattu tilinpäätöksen asiakirjassa (liite 1). Lisäksi on laadittu erillinen raportti toiminnan tavoitteiden ja mittareiden toteutumisesta (liite 2).

Vuodesta 2023 ei ole tehty konsernitilinpäätöstä, koska konserniin kuuluvien CeFiCT Oy:n ja Sairaala Novan säätiön yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan.

Tilinpäätös käsitellään aluehallituksessa 26.3.2024. Tämän jälkeen tilinpäätöstä käsittelevät tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksen aluevaltuustolle ja aluevaltuusto käsittelee tilinpäätöksen 11.6.2024.

Varausten, rahastojen ja muiden merkittävien vastuiden käsittely

Pakollisten varausten muutokset

Kirjanpitolain varovaisuuden periaatteen mukaan vastuut on kirjattava realistisesti tulevaisuudessa odotettavien vastuiden mukaisesti. Kirjanpitolain mukaisesti tilikauteen kohdistuva varauksen muutos on kirjattava kuluksi. Mikäli varaus muuttuu, niin siitä aiheutuu tulosvaikutteinen kulukirjaus.

Potilasvakuutus

Potilasvakuutuksen vastuun määrittely tapahtuu Potilasvakuutuskeskuksen yksipuolisella ilmoituksella vakuutuksenottajalle. Tilinpäätös on valmisteltu Potilasvakuutuskeskuksen antaman tiedon (9.1.2024) perusteella. Valmistelussa on myös otettu huomioon vuoden 2021 alussa voimaan tullut potilasvakuutuslaki. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut lausunnon (122/2020) potilasvakuutuslain muutoksen vaikutuksesta sairaanhoitopiirien (nykyisin hyvinvointialueiden) tilinpäätöksiin ja tilinpäätös on valmisteltu kuntajaoston lausunnon mukaisesti. Lausunnon mukaan ennen 1.1.2021 syntyneet Potilasvakuutuskeskuksen hallinnoimat täysomavastuiset vakuutusvastuut esitetään tilinpäätöksessä kuntajaoston lausunnon 108/2015 mukaisesti niin kauan kuin vastuita on jäljellä.

Hyvinvointialueen potilasvahinkovastuu 31.12.2023 on yhteensä 19,9 miljoonaa euroa. Pakollisen varauksen osuus vastuusta on 18,5 miljoonaa euroa. Tulosvaikutteinen varauksen muutos oli 0,45 miljoonaa euroa. Siirtovelkoihin on kirjattu, vuonna 2024 maksettava vakuutusmaksu 1,4 miljoonaa euroa. Lisäksi siirtovelkoihin on kirjattu vakuutusmaksun vuoden 2023 tasausmaksut, jotka palautetaan vuonna 2024. Tasausmaksun arvo on - 0,6 miljoonaa euroa ja se on kirjattu siirtovelan vähennykseksi.

Hyvinvointialueen potilasvakuutukseen liittyvä vastuu koostuu kokonaisuudessaan seuraavista osista:

- Ilmoitettujen vahinkojen varaukset vuosilta 1987-2023, yhteensä 15,2 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa pienempi kuin 2022.
- Ilmoittamattomien vahinkojen varaukset 3,4 miljoonaa euroa, joka on yhtä suuri kuin 2022.
- Vahinkojen selvittelyvaraus 0,9 miljoonaa euroa, joka on 0,1 miljoonaa euroa pienempi kuin 2022.
- Varmuuslisä 0,4 miljoonaa euroa, joka on yhtä suuri kuin 2022.

Muut merkittävät vastuut

Hyvinvointialueen lomapalkkavelka yhteensä on 86,9 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä esitetään tulosvaikutteisesti lomapalkkavelan muutos. Lomapalkkavelkaan sisältyy myös työntekijöiden oikeus lomarahaan. Yhteensä lomapalkkavelan muutos on 7,0 miljoonaa euroa, muutokseen vaikuttavat myös muut tekijät kuin lomarahaoikeus. Lomapalkkavelkaan ei sisälly työajanseurannan järjestelmien ja työaikapankin saldojen muutokset, jotka on käsitelty omina erinään. Niiden vaikutus on yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Johdannaissovimukset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tilikauden tulos ja alijäämän kattamissuunnitelma

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2023 talous on 113,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tilanteeseen vastataan talouden sopeuttamistoimenpiteillä ja hyvinvointialueiden rahoitusmalliin ja lainsäädännön tehtäviin ja velvoitteisiin vaikuttamalla.

Talouden tasapainottamisohjelma sisältyy aluevaltuuston 5.12.2023 hyväksymään toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Talouden tasapainottamissuunnitelmaa vuoteen 2026 saakka täsmennetään vielä vuoden 2023 lopullisen alijäämän perusteella osana vuosien 2025–2026 talouden suunnittelua. Lisäksi tilinpäätöksen perusteella on arvioitava talousarviomuutoksien tarve osana kevään 2024 talousarviomuutoksia.

Talouden tasapainottamiseen toimenpidekokonaisuus koostuu seuraavista toimenpiteistä:

1. Aluevaltuuston toukokuussa 2023 hyväksymän tuottavuusohjelman mukaiset toimenpiteet
2. Vuoden 2024 talousarvioon sisältyvät muut talouden tasapainottamistoimenpiteet vuosille 2024–2026

3. Välittömästi toteutettavat lyhyen aikavälin säästö-/sopeuttamistoimenpiteet
4. Edunvalvonta hyvinvointialueiden rahoitusmalliin ja lainsäädännön velvoitteisiin vaikuttamiseksi

Tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteuttaminen on käynnissä alkuvuonna 2024. Tästä esimerkkeinä käynnissä olevat sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkotyö sekä organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmä kokonaisarviointityö. Lisäksi yhteistoimintaneuvotteluja on käyty jo vuonna 2023 ja organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmän sekä palveluverkon uudistamista koskevat yhteistoimintaneuvottelut on päätetty aloittaa.

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus päättää

- 1) että potilasvakuutusmaksuihin liittyvä pakollisen varauksen muutos on -454 233 euroa
- 2) merkitä tiedoksi saamansa selvityksen lomapalkkavelan muutoksen ja vastuiden muutosten vaikutuksesta tilikauden tulokseen
- 3) hyväksyä ja allekirjoittaa liitteenä 1 olevan Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen vuodelta 2023 ja antaa sen tilintarkastajan tarkastettavaksi
- 4) että tilinpäätökseen voidaan tarvittaessa tehdä teknisluonteisia tarkistuksia ja korjauksia, ennen kun se tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi
- 5) esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialueen tilikauden alijäämä -113 496 750,10 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan tilikauden alijäämäksi
- 6) esittää aluevaltuustolle, että tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä aluevaltuusto hyväksyy poikkeamat aluevaltuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin.

Asian kokouskäsittely:

Aila Paloniemi poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 15.33.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.